

LÆRERVEILEDNING

«Musse og Helium 5: Den siste kampen»

Forfatter: Camilla Brinck

Illustratør: Shen Fei og Ted Ottosson

I serien inngår:

Bok 1: Mysteriet med hullet i veggen

Bok 2: Jakten på gullost

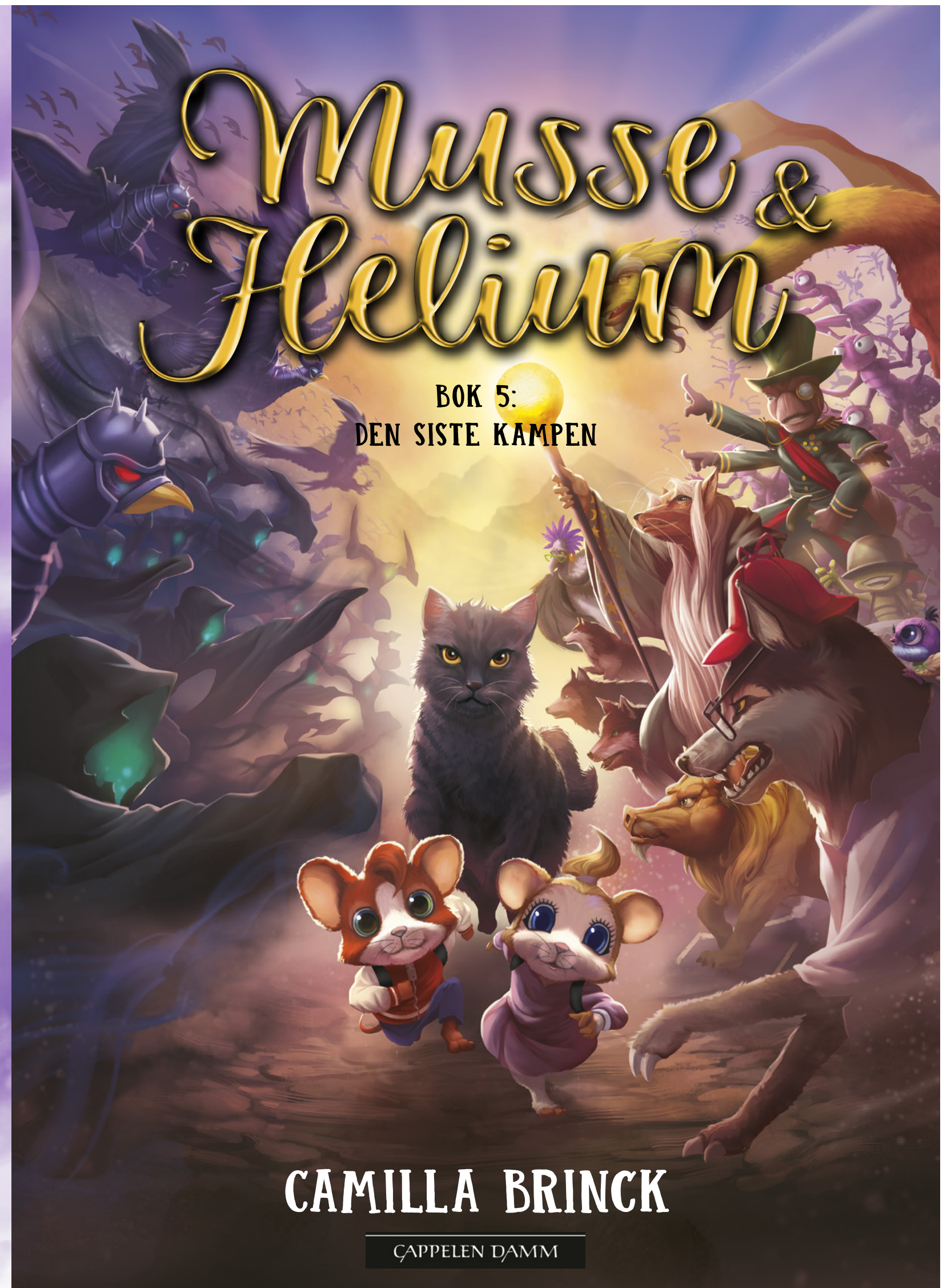
Bok 3: Eventyret i Lindrizia

Bok 4: I duejegernes grep

Bok 5: Den siste kampen

Anbefales til 1.–4. klasse

En veiledning av Malin Wedsberg

TILBAKEBLIKK

Begynn med å repetere hva som skjedde i de forrige bøkene *Mysteriet med hullet i veggen*, *Jakten på gullosten*, *Eventyret i Lindrizia* og *I duejegerens grep*.

Musse og Helium er to små musesøsken som bor hjemme hos mennesket Camilla. En dag finner musene et hull i veggen, som leder dem til Dyreriket. Der finner Musse og Helium ut at de egentlig er en prins og en prinsesse, og at foreldrene deres, kongen og dronningen, har forsvunnet på mystisk vis. Musse og Helium får i oppdrag å redde innbyggerne i Dyreriket fra de onde duejegerne. For å lykkes med det, må de finne gullosten. Musse og Helium følger sporene etter foreldrene, men det skal vise seg å ikke bli så lett. De møter stadig nye farer og onde vesener, men de får også nye venner som hjelper dem, som varulven Ta-ta, gribben Gribbeline og katten Sigge. Da vi forlot Musse og Helium, satt de og katten Sigge fanget inne i en mørk og fuktig kjeller i Duejegerreiret.

TEMA

Temaet for fortellingen er ikke bare spennende eventyr og mystikk, men også vennskap, godhet, samarbeid, nysgjerrighet, rett og galt, mot og selvfølelse og mye mer. Fortellingen om de to små musene passer altså utmerket som grunnlag og utgangspunkt når dere skal jobbe med verdier.

Øvelser og oppgaver med verdier finner du på side 23.

Denne veiledningen inneholder også øvelser som hjelper deg med å få elevene til å utvikle leseforståelsen, og dermed også leselysten, sin. De skal jobbe med ordforståelse og trene på å bruke lesestrategier og å gjøre tekstkoplinger.

Ord- og leseforståelsesoppgaver samt små faktaruter som knytter seg til teksten finner du på side 8–19.

MUSSE OG HELIUM SOM LYDBOK

Denne veiledningen er laget for boka *Den siste kampen*. Men det finnes også en lydbok som det går an å jobbe med. Dermed kan man jobbe med Musse og Helium på mange forskjellige måter, for eksempel:

- Begynn med å lytte til lydboka. Elevene får selv bruke fantasien og se for seg hvordan alle figurene og miljøene ser ut. Visualiser – mal, tegn, skap og fortell hverandre hvordan det ser ut for deres indre øye. Snakk om hvor spennende det er at man ser ulike bilder og tolker historier på forskjellige måter. Etterpå kan det være interessant å se på bildene i den trykte boka og sammenligne dem med elevenes versjoner, for her får de enda en tolkning å forholde seg til: illustratørens.
- Lytt til lydboka samtidig som dere kikker på bildene i den trykte boka eller i en lysbildefremvisning.
- Det går også an å ta det et steg videre ved å la lydboka være grunnlaget for en dramatisering. La elevene skrive ned replikkene og så bytte på å spille de ulike rollene. Hvordan høres de små musene ut når elevene tolker dem? Legg til egne lydeffekter. Husk – her er det ikke noe som er riktig eller galt. Velg det alternativet som passer deg best.

MUSSE OG HELIUM SOM BILDESPILL

Last ned bildespillet med bilder i PDF-format til høytlesning av boken. Bildespillene finner du på www.cappelendamm.no.

LESEFORSTÅELSE

Eksempler på leseforståelsesstrategier kan være å prøve å forutsi handlingen, slå opp nye ord og uttrykk, stille spørsmål til teksten, finne ut av noe som er uklart, og oppsummere innholdet. Men husk at det er innholdet i teksten som er det viktige, ikke selve strategien. Det er tekstens innhold dere skal konsentrere dere om. Tekstkoplinger er også en utviklende arbeidsmåte for å gjøre teksten tydelig for elevene. Når man leser, stopper man da opp og sammenligner teksten med for eksempel andre lignende tekster (*tekst til tekst-kopling*), med egne erfaringer (*tekst til meg-kopling*) eller med verden utenfor (*tekst til verden-kopling*).

Det er du som pedagog som introduserer og modellerer. Et eksempel på modellering er at du «tenker høyt» og forteller elevene hva du tenker og føler mens dere leser en tekst. Du som lærer og klassen skal ha en samtale om innholdet. Tekst-samtalen skal være strukturert og tydelig, og alle skal kunne delta på sitt nivå.

Les høyt og les i par – diskuter og reflekter sammen! Det er umulig å overdrive hvor viktig det er med felles lesing og høytlesing. Gjennom de felles leseopplevelsene får elevene verktøy som de kan ta i bruk når de leser på egen hånd.

Alle øvelsene i denne veiledningen deles inn i hva man gjør før, under og etter lesingen. Spørsmålene til leseforståelse er delt inn på følgende måte:

På linjene – svaret står i teksten.

Mellom linjene – her handler det om å finne ut av svaret selv og lese «mellom linjene».

Forbi linjene – her skal man selv tenke videre og reflektere over teksten.

Leseforståelsesøvelser finner du under hvert kapittel.

FØR LESINGEN

- Se på bokas omslag sammen. Se på bildene og les tittelen. Hva tror dere at boka kommer til å handle om? Be elevene om å begrunne svarene sine, for eksempel gjennom å modellere og begrunne hvorfor du tenker det du tenker, eller ved å stille spørsmål som «Hvorfor tror du det?» og «Hva mener du?».
- På omslaget står det et navn: Camilla Brinck. Hvorfor står det navnet der? Hvem er hun?
- Forbered lesingen av hvert kapittel ved å gå gjennom vanskelige ord og uttrykk – se nedenfor under hver tittel. Men vær også oppmerksom på at noen ord er lettest å forklare når de står i riktig sammenheng. Disse kan det være bedre å ta opp under lesingen.

UNDER LESINGEN

Gjør tekstkoplinger. Ved høytlesing kan du stoppe opp der det passer, og gjøre koplinger til:

- Andre tekster: Minner dette oss om noe annet vi har lest? Fortellinger med dyr som kan snakke, eller dyr og mennesker som er venner, og historier der figurene besøker andre verdener.
- Elevenes egne erfaringer: Venner, relasjoner, skogen, naturen, likt/ulikt, fantasier.
- Verden utenfor: Godt/ondt.

Hvis barna leser på egen hånd, arbeid på samme måte og diskuter for eksempel etter hvert kapittel, eller etter en del av kapittelet som dere har bestemt dere for på forhånd.

- Be elevene stoppe opp i lesningen hvis det er noe de ikke forstår og spørre deg eller en klassekamerat om hjelp.
- Be elevene sette ring rundt (eller evt. skrive opp eller rekke opp hånda for å spørre om) ord som er vanskelige å lese eller forstå, og snakk om dem etter behov.
- Be elevene prøve å lese setninger eller avsnitt de ikke forstår om igjen.

ETTER LESINGEN

- La elevene svare på leseforståelsesspørsmål, se nedenfor. La elevene formulere sine egne spørsmål. Diskuter spørsmål og svar i plenum. Mange av de åpne spørsmålene har ikke gitte svar, men er der for at elevene skal begynne å tenke og reflektere sammen i klassen. Disse spørsmålene kan føre til videre diskusjoner. Ved de spørsmålene som det passer ekstra bra å snakke sammen om og diskutere, er det **en rød tekstlinje**.
- La elevene oppsummere teksten. Snakk sammen om hvordan den begynte, hva som så skjedde, og hvordan den sluttet. Dette gjelder for hvert enkelt kapittel, men også for hele boka når dere har lest den ferdig.

FORSLAG TIL LESEFORSTÅELSESPØRSMÅL

I KAPITTELET FENGSELSKJELLEREN

- Hvor sitter Musse, Helium og Sigge fanget? (på linjene)
- Når et blikk «glir» – hva gjør det da? For det er vel ikke ute og går på skøyter, akkurat ... (mellom linjene)
- Musse drømmer om Menneskeverdenen og alt som er vanlig. Har du noen gang vært et sted du ikke ville være, og drømt om at du var hjemme? Hvor var du da? (forbi linjene)
- Hvem er Jako? Hva er oppgaven hans i fengelskjelleren? (på og mellom linjene)
- Hvordan kan man se at Jako har kjempet mange kamper? (på linjene)
- Hva mener Musse med at det kjennes «som å være med i en dårlig skrekkfilm»? (mellom linjene)
- Musse snakker om at man kan endre en negativ følelse til en positiv følelse gjennom å styre tankene sine. Hva mener han med det? (på linjene)

Snakk sammen om: Hva kan du tenke på, som du liker, når du har behov for å vende en negativ følelse til noe mer positivt? (forbi linjene)

Snakk sammen om: «Du må ikke være så streng mot deg selv», sier Musse til Helium. Hva betyr det? Pleier du å være streng mot deg selv? Hvorfor burde man ikke være det? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: medhjelperen, illevarslende, spole, styre tankene våre, tankens kraft, glimrer fortsatt med sitt fravær, på ville veier, bende opp.

HVA ER DIN SUPERKRAFT?

Heliums superkraft er at hun er supersterk. Musse har ikke funnet sin ennå (sier han, i alle fall.) Men hva er egentlig en superkraft? Jo, det er noe ALLE har, en spesiell evne som gjør dem til superhelter. Det kan for eksempel være at man er en supergod venn, et supersnilt barnebarn eller en superhjelpsom storebror. Det kan være at man baker supergode boller, bygger superfine hytter eller tegner superfine tegninger. Kanskje er din superkraft at du er den beste i familien din til å gå ut med hunden eller til å kose med den. Kanskje har du superkraften «superlytter» – du er god til å lytte til andre. Tenk etter – hva er din superkraft? Og hva kan være Musses?

I KAPITTELET UVENTET HJELP

- Hva gjør Sigge og Musse for at Helium skal få ekstra god selvtillit? (på linjene)
- Hva tror du har skjedd med den magiske kraften til Helium? (forbi linjene)
- Hvorfor liker ikke Fjærspiss datteren sin, Lille-Dun? (på linjene)
- Hva er grunnen til at Musse og Helium forstår Lille-Dun når hun forteller at moren hennes har forsvunnet? (på linjene)
- Hvorfor er det vanlig å kalle de som er snille for «engler»? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Hvorfor er Jako og vaktene hans på vei for å hente Sigge, tror du? (mellom linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: entusiasme, instinktivt, tankefullt, hev etter pusten, mistenksom, påpekte.

I KAPITTELET DØRÅPNER

- Duejegerne har tenkt til å drive med utpressing for å få Musse og Helium til å gjøre som de vil – på hvilken måte da? (på linjene)
- Hvorfor liker ikke Musse ordet «utpressing»? (på linjene)

Snakk sammen om: Finnes det ord som du ikke liker? Hvorfor det? (forbi linjene)

- Hvorfor er Lille-Dun så interessert i steinhellene i fengelskjelleren? (på linjene)
- Hvorfor foreslår Sigge at Lille-Dun skal lete etter en steinhelle som ser ekstra slitt ut? (på linjene)
- Hva menes med «et langt sekund»? Et sekund kan da bare være ett sekund langt, eller? (mellom linjene)
- Hva mener Helium med at Musse har et «moment»? (mellom linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: frustrert, ritual, manøveren, prosedyren, harmdirrende, demonstrativt.

I KAPITTELET EN VELKJENT DUFT

- Hvorfor finner Lille-Dun så lett veien i duejegerreiret? (på linjene)
- Hvorfor tar det litt tid før Sigge og Musse tror på at Helium kjenner duften av foreldrene? (på linjene)

Snakk sammen om: «Noen ganger er det kanskje sånn at man vil noe så sterkt at det blir sant», sier Musse. Hva mener han med det? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Duejegersalen er et hellig sted for duejegerne. Hva menes med et «hellig sted»? Har du noe hellig sted? (forbi linjene)

- Hvorfor ville det vært en god idé for moren og faren til Musse og Helium å gjemme gullostene i duejegerreiret? (på linjene) Hvorfor tviler Helium på at de kan ha gjemt den der? (på linjene)
- Tror du Musse, Helium og Sigge kan stole på Lille-Dun? Hvorfor? Hvorfor ikke? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: ut og inn, frivillig, i skam, avventende.

STØVSUGERFISKER

Navnet til støvsugerfisker avslører hva som er oppgaven dens: de vasker og støvsuger vegger og gulv. I menneskeverdenen finnes det flere dyr som har fått navn etter hva de gjør: en **BLEKKSPRUT** kan sprute blekk, en **MAURSLUKER** er kjent for å spise maur. Så finnes det dyr som har fått navn etter hvordan de ser ut: **NESHORN** – det store dyret som har ett eller to horn på nesen, **EIKEHJORT**, billen som trives blant eiketrær. **ISBJØRNEN** lever nære Nordishavet. Kan du komme på flere eksempler?

I KAPITTELET HERSKERTRONEN

- Duejegersalen er både skremmende og slående vakker. Hvordan kan noe være det? Kan du komme på et lignende sted? (forbi linjene)
- Hvem tilhører herskertronen? (på linjene)
- Når Helium blir nervøs, dirrer værhårene hennes. Hvordan reagerer din kropp når du blir nervøs og stresset? (forbi linjene)
- Hva menes med at Lille-Dun skal sjekke «om kysten er klar»? (mellom linjene)
- Hvorfor lukter det ost ved herskertronen? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Hva tror du Musse og Helium føler når de endelig, endelig finner gullostene? Hvordan kjennes det når man har lengtet etter noe veldig lenge, og det endelig skjer? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: majestetiske, dekorert, utsmykket, legger onde planer, slående, pusle og ordne, får ro i sjelen, passe på at kysten var klar, instinktivt, fengslet.

I KAPITTELET HERR FJÆRFJERT

- Hvorfor kaller Gribbeline Fjærspiss for Fjærfjert? (mellom linjene)
- Hvorfor er Helium imponert over at Gribbeline klarer å «felle» Fjærspiss? (på linjene)
- Hva mener Gribbeline med at «list slår det meste»? (på linjene)
- Hvorfor skammer Fjærspiss seg over datteren sin? (på linjene)

Snakk sammen om: Lille-Dun blir bekymret for at Gribbeline ikke skal akseptere henne når hun får vite at Lille-Dun er Fjærspiss' datter. Men Lille-Dun kan jo ikke noe

for at faren hennes er ond. Hvordan synes du man skal tenke om dette? Er det greit å mislike noen bare fordi de har et familiemedlem som er slemt? (forbi linjene)

Snakk sammen om: Gribbeline synes at Lille-Dun skal takke seg selv for at hun kjemper for det hun tror på. Hva mener Gribbeline med det? (mellom linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: satte nebbet i sky, forræder, umerkelig, entré, skam, vondt å høre, stå imot.

I KAPITTELET FLERE DUEFISER!

- Hvordan kunne Gribbeline vite hvor Musse, Helium og Sigge var? (på linjene)
- Hvorfor har Musse og Helium bare nesten sikret Dyrerikets fremtid? (på linjene)
- Hvorfor holder Musse seg for ørene når Sigge spør om hvordan de skal komme seg til enga uten å bli fanget av duejegerne? (mellom linjene)
- Hvordan tror du det kjennes for Lille-Dun å forlate pappaen sin? (mellom linjene)
- Sigge promper når han blir nervøs – sammenlign dette med at Heliums værhår dirrer når hun blir stresset.

Snakk sammen om: Kroppen kan reagere på mange ulike måter når man blir nervøs. Etter å ha lest kapittelet Herskertronen skulle elevene reflektere over hvordan de selv reagerer når de blir nervøse. Nå kan dere sammenligne og oppdage at det finnes mange ulike varianter (obs! Ingen skal trenge å føle at de utleverer seg selv – respekter alle elevens integritet). (forbi linjene)

Snakk sammen om: Gribbeline sier: «det har ingenting for seg å bli nervøs, for da tar man ikke alltid de beste beslutningene». Hva mener hun med det? NÅR og HVORDAN skal man i så fall ta beslutninger? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: forsikre seg om, overbevist om, helskinnet, passende, giv-akt, ønsket av hele sitt hjerte, illevarslede, det var ingen tvil om, alternativet, betenkeligheter, mistenkelig.

IDIOMER

I dette kapittelet stod det at «regnet sto som spyd i bakken». Med det menes det at det regnet kjempemye. Uttrykket er et idiom. Idiom er faste uttrykk, altså ord som er satt sammen slik at de får en annen mening enn når de står hver for seg.

Eksempler på idiom:

Ha grønne fingre – betyr at man er flink med planter og blomster.

Stå som sild i tønne – betyr at man står veldig tett.

Å stå på egne bein – betyr at man klarer seg selv.

Å bli ført bak lyset – betyr at man blir lurt.

Ugler i mosen – betyr at noe er mistenkelig.

Kan du komme på noen flere idiom?

I KAPITTELET UNDER ANGREP

- Hvorfor tror du Musse elsker arbeidsmaur (mellom linjene)
- Hva gjør Ta-Ta for å lure duejegerne og tiltrekke seg oppmerksomheten deres? (på linjene)
- Hvor mange duejegere bor det i duejegerreiret? (på linjene)
- Hvordan merker Musse at Helium har fått tilbake superkraften sin? (på linjene)

Snakk sammen om: Helium kjenner seg uovervinnelig. Hvordan kjenner man seg da?

Har du noen gang kjent deg uovervinnelig? (forbi linjene)

- Hvorfor tok det så lang tid før Charlie kom og hjalp Musse, Helium og vennene deres mot duejegerne? (mellom linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: dropp, honnør, hæren min, poenget, kunne bekrefte, lumsk, det var en ære, alt som stod i deres makt, unik.

FAKTA OM MAUR

Mester Maur bor i Dyreriket og er en arbeidsmaur. I Menneskeverdenen er det arbeidsmaurene som utfører alt arbeidet i maurtua. I én eneste maurtue kan det bo opptil en halv million maur! De deles inn i tre grupper: hunner som legger egg – de kalles for dronninger –, hanner og så arbeidere.

Hvis du ser maur som er ute og flyr en varm sommerdag, så er det hunner, som skal bli dronninger, og hanner som er ute for å pare seg. Maur er veldig sterke. De kan løfte femti ganger sin egen vekt! Det er som om du skulle ha løftet en bil på ryggen!

I KAPITTELET DEN REDDENDE SAUEFLOKKEN

- Hvorfor er alt svart og dødt på enga? (mellom linjene)
- Charlie ber Musse, Helium, Lille-Dun og Sigge om å «holde lav profil». Hva mener han med det? Og hvorfor sier han det? (mellom linjene)
- Hva slags briljant og smart idé er det Musse får? (på linjene)
- Hvorfor tror Coco at han er en hane? (på linjene)

Snakk sammen om: Alle ler av stakkars Coco. Er det ok? (forbi linjene)

- Hvorfor velger Musse, Helium, Lille-Dun og Sigge å bli igjen på enga, selv om duejegerne nærmer seg? (på linjene) Hva ville du ha gjort hvis du var dem? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: oppfordrende, frustrert, distrahere, glimrende idé, slentre helt planløst rundt, urovekkende, garantert, konsentrer dere.

FAKTA OM SAUER

Sauene i Dyreriket beveger seg i flokk. Det gjør sauene i Menneskeverdenen også. Sauer er flokkdyr, de trives med å leve sammen. Hunnene, som kaller for søyer, lever i grupper med lammene sine. Hannene, som kalles for værere, lever av og til alene, eller i grupper med bare hanner.

Sauer mister ikke ulla si, derfor må mennesker klippe dem. Av ullen spinner man ullgarn som man kan bruke til å strikke gensere, sokker og vanter. Sauer produserer også melk, som man kan lage ost eller yoghurt av.

I KAPITTELET SPRAKENDE LYSKULER

- Hvem er det som redder Sigge fra duejegerne, og hvordan? (på linjene)

Snakk sammen om: «Sammen er vi sterke», sier Ta-Ta. Det finnes også et uttrykk som heter «Man er sterkest alene». Hva synes du? Når er man sterkest – sammen med andre, eller alene? (forbi linjene)

- Hvorfor sier Ta-Ta at alle skal stille seg i en ring? (på linjene)
- Hvilket våpen brukte Sjusoveren i kampen mot duejegerne? (mellom linjene)
- Kan man vinne slagsmål og kamper uten å bruke vold? Kan du komme på en annen måte å gjøre det på enn Sjusoverens triks? (forbi linjene)

Snakk sammen om: Sjusoveren vil ikke ha noe som takk for hjelpen, for han mener det er en selvfølge at venner hjelper hverandre. Stemmer det? Stiller venner alltid opp for hverandre? Kan du komme på en gang en venn har hjulpet deg? Eller når du hjalp en venn? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: parere angrep, innse, hjemreisen, frasen, synkronisert, svak buldring, ubeskrivelig.

I KAPITTELET EN MEKTIG TROLLMANN

- Hvordan kjennes reisen mellom Dyreriket og Menneskeverdenen for Musse, Helium og vennene deres? (på linjene) Kan du forstå den følelsen? Kan du beskrive den med andre ord? (forbi linjene) Her kan hjelpe elevene ved å for eksempel spørre dem hvordan det kjennes å kjøre karusell, berg- og dalbane osv.
- Hvorfor trodde ikke Musse at Trolle-Rotta virkelig fantes? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Trolle-Rotta sier til Musse at han ser syner, men det gjør han jo ikke, for Musse ser virkelig Trolle-Rotta. Trolle-Rotta var ironisk da han sa det. Hva betyr ironisk? Kan du komme på en gang du har vært ironisk? Eller kan du gi et eksempel på ironi? Hvordan vet man om noen er ironisk eller ikke? (forbi linjene)

- Hvorfor besvimer Musse? (mellom linjene)
- Hvorfor liker ikke Musse å få vann over seg? (på linjene)
- Beskriv hvordan Musse kjenner seg da han oppdager at han har mistet gullosten. (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: ser syner, kveles, bakoversveis, helskinnet, innsats.

I KAPITTELET FEIRING AV HELTENE

- Hvorfor kommer Slarve inn på Slottet? (på linjene)
- Hvordan kom Molo seg til Slottet? (på linjene)
- Hvorfor blir Musse og Helium nervøse da de kikker ut over publikum i hagen? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Hvorfor er det vanlig å bli nervøs når man skal snakke eller gjøre noe foran en stor forsamling? (forbi linjene)

- Hvorfor sukker og buer publikum mens Trolle-Rotta prater? Og hvorfor jubler de? (mellom linjene)
- Hva tror du Ta-Ta skal si?

Vanskelige ord og uttrykk: tonearter, gikk kaldt nedover ryggen, givakt, levd i uvisshet, svært tyngende frykt, øredøvende.

I KAPITTELET TAPPERHETSMEDALJER

- Har du noen gang vært på – eller sett på TV – en prisutdeling der noen ble hyllet eller fikk en medalje? Hvordan var det? (forbi linjene)
- Hva sier Ta-Ta at Musse og Heliums største styrke er? (på linjene)

Snakk sammen om: Hvorfor er det så viktig å samarbeide? Hvordan ville dette eventyret ha vært for Musse og Helium hvis de ikke hadde fått hjelp av de gamle og nye vennene sine? (forbi linjene)

- Hvordan samarbeider du og vennene dine? (forbi linjene)
- Ta-Ta sier også at Musse og Helium aldri ville ha latt det onde få vinne over det gode. Hva mener han med det? (mellom linjene)
- Hva var det som fikk Musse og Helium til å fortsette da alt kjentes vanskelig? (på linjene)
- Hvorfor vil Musse og Helium dele medaljene med vennene sine? (på linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: varme mottagelsen, usedvanlig, ståpels, oppjaget, overveldet, lydsjekk.

I KAPITTELET KAOS PÅ KJØKKENET

- Hva føler Helium for ekornet som byr henne opp til dans? (mellom linjene)
- Hvorfor klør Molo seg i hodet og lurar på om han virkelig har brukt en oppskrift? (mellom linjene)
- Hvorfor må Gribbeline vaske alt på kjøkkenet? (på linjene)

Snakk sammen om: Musse og Helium elsker Molo akkurat som han er.

Molo er unik, akkurat som du. Hvorfor er det viktig å like folk akkurat som de er? (forbi linjene)

- Hvordan forstår Musse og Helium at det er noe alvorlig Trolle-Rotta vil snakke med dem om? (på linjene) Hvordan kan man merke på noen om de skal fortelle noe bra eller dårlig? (forbi linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: gynget til musikken, enestående, velfortjent kontrast, gjenforent, rosende uttalelse, dårlige hukommelsen.

OPPSKRIFT PÅ MOLOS GRYTERETT

- 1 brokkolihode
- 4 gulrøtter
- 2 hvitløksfedd
- 2 pakker halloumi-ost
- 400 g. sopp (OBS: Ikke fra Soppelistina!)
- 1 stjernefrukt
- 2 dl fløte
- 3 dl grønnsaksbuljong
- Smør
- Salt og Pepper

Hakk brokkoli, gulrøtter, hvitløk og sopp i biter. Stek dem i smør.

Skjær halloumi-osten i biter og legg den i.

Rør inn fløte og buljong og la det koke en stund.

Til slutt dekorerer du retten med skiver av stjernefrukt.

I KAPITTELET DYSTRE NYHETER

- Sammenlign Trolle-Rottas trone med tronen til Fjærspiss. Hvilke likheter er det mellom dem? Hva skiller dem fra hverandre? (på linjene)
- Hvorfor blir ikke Trolle-Rotta sint på Musse når han får et utbrudd? (på linjene)
- Hvordan klarer Musse å vende de triste og negative tankene sine til positive og glade tanker? (mellom linjene)
- Hvorfor blir det pinlig for Slarve, Mester Maur, Sigge, Sjusoveren, Lille-Dun, Molo, Sporille og Gribbeline da Ta-Ta plutselig åpner den store døren? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Det blir en trist avskjed for Musse og Helium og vennene deres. Noen ganger er det ekstra trist å si ha det, for eksempel når man ikke vet når man vil sees igjen. Har du opplevd en sørgelig avskjed noen gang? Fortell! (forbi linjene)

- Hvilken velkjent kommode er det Musse og Helium slår hodene sine i når de blir trukket ut gjennom hullet? (mellom linjene)

Vanskelige ord og uttrykk: staselig, gå rett på sak, forsvinne i løse luften, betraktet.

I KAPITTELET TILBAKE HOS CAMILLA

- Hvordan forstår Musse og Helium at Camilla har vært urolig for dem? (mellom linjene)
- Hvem snakker Camilla med på telefonen? (på linjene)
- Hvordan holder Musse nesten på å avsløre hvor han og Helium har vært? (mellom linjene)
- Hva er det som får Musse og Helium til å mistenke at musene det står om i avisen kan være foreldrene deres? (mellom linjene)

Snakk sammen om: Hva tror du – er det Musse og Heliums mamma og pappa som har kommet til Menneskeverdenen? Eller er de fiender som er ute etter å fange Musse og Helium?

Vanskelige ord og uttrykk: neppe, lide noen nød, skiftet fort samtaleemne, skreddersydde.

JOBBE MED VERDIER

Her følger noen arbeidsmåter, leker og øvelser som kan inspirere, og som passer å bruke når dere skal jobbe med verdispørsmål. De trener opp vi-følelsen, gruppefølelsen, samarbeid, empati og trygghet og kan hjelpe mot utenforskap og mobbing.

Husk at det viktige i samarbeidsoppgaver ikke er hva hvert enkelt individ gjør eller sier – det er samarbeidet i gruppa som bør være i fokus. Elevene skal ikke velge hvem de skal samarbeide med eller sitte/stå ved siden av, hvem som helst i gruppen går like bra.

BALLEN

Her passer det fint å jobbe med en litt mindre gruppe. Elevene står i en åpen sirkel. I midten av sirkelen ligger en stor ball. Alle skal ta på ballen samtidig, uten å ta på hverandre. Hvis elevene klarer det, kan dere fortsette med mindre baller. Først en basketball, deretter en håndball, en tennisball, en pingpongball ...

BALLMASSASJE

Noen barn synes det er vanskelig med nærkontakt. Massasje med en tennisball kan da være en variant. Del inn elevene i par. En elev ligger på golvet, mens den andre ruller ballen over ryggen og beina dens.

FLOKE

Elevene stiller seg i en sirkel og lukker øynene. Når du gir signal, skal de gå innover mot midten av ringen. Der skal de prøve å finne to hender å ta tak i, en i hver hånd (det kan hende du må hjelpe dem litt), slik at det blir skapt en «floke». Når alle holder hverandre i hendene, kan de åpne øynene. Nå skal de prøve å løsne opp i floken uten å slippe taket i hendene de holder i.

KJEDEN

Alle elevene står på rekke og holder hverandre i hendene. De to som står ytterst kan bevege seg fritt og floker til kjeden ved å bevege seg under bein, mellom armer osv. Deretter skal deltakerne forsøke å løse opp kjeden uten å slippe hverandres hender.

STOLEN

Elevene står på rekke i en sirkel, slik at de ser inn i hverandre bakhoder. Du gir signal, og da skal alle sette seg på fanget til den som står bak seg. Resultatet blir at alle sitter på fanget til hverandre.

FØLELSESVEGG

Snakk om at en følelse kan ha ulike uttrykk, og lag en Følellesvegg. La elevene tegne ansikter som viser ulike følelser: glad, lei seg, sliten, skuffet, forelska, sint, redd ... Heng deretter opp ansiktene på en stor vegg med de ulike følelsene som overskrift over.

UKAS KOMPLIMENT

Velg et tidspunkt, for eksempel hver mandag morgen, hver fredag ettermiddag eller det som passer best for dere, da dere skal gi hverandre en kompliment og viser at dere setter pris på hverandre. Du bestemmer rekkefølgen på hvem som skal gi komplimenter først, og varierer selvfølgelig rekkefølgen i ulike uker: I alfabetisk rekkefølge – Amir gir en kompliment til Bea, Bea gir en kompliment til Cecilie ...

I den rekkefølgen dere sitter i i klasserommet.

Osv.

TUSENBEINET

Elevene står på alle fire etter hverandre. Hver deltaker tar tak i anklen på den som står foran seg. De lange leddet blir som et tusenbein som kan ta seg fram med felles krefter.

STOLEN ER VARM

Elevene sitter i en ring, og du stiller et spørsmål. De som mener at svaret på spørsmålet er ja, reiser seg opp. Deretter setter de seg ned igjen. Og du stiller et nytt spørsmål ...

Eksempler på spørsmål:

Liker du å spille fotball?

Liker du å se på fotball?

Synes du det er bra at skolen begynner kl. 8?

Kan du gå baklengs?

Tror du man kan endre en dårlig følelse til en god følelse ved å tenke på noe man liker?

Liker du å sove lenge om morgenen?

Liker du å stå opp tidlig?

Liker du å spille tv-spill?

Liker du sushi?

Er rosa yndlingsfargen din?

Vil du at sommerferien skal vare lenger?

Etter et visst antall spørsmål kan dere snakke sammen om: Hvilke spørsmål svarte dere forskjellig på? Hvorfor det? Brydde du deg om hva de andre svarte? Kan man endre mening? Og hva er det som får en til å endre mening?

DETTE ER MEG

Lag «positive plakater» der elevene får skrive og tegne om seg selv til de faste overskriftene:

Jeg er god til å ...

Jeg liker å ...

Jeg liker fargen ...

Jeg liker årstiden ...

Min favorittlek er ...

Mitt favoritttemne er ...

Min favorittleke er ...

Osv.

Det går selvfølgelig an å variere øvelsen og blande inn andre følelser.

VENNETRAPP

Tegn opp en trapp med tre trinn. Trappen skal være synlig for alle i klassen samtidig, så den må være ganske stor, med god plass til å fylle inn tekst på hvert av de ulike trappetrinnene. Du kan for eksempel tegne den på whiteboard-tavlen. På forhånd skriver du på hvert trappetrinn (nedenfra og opp): «en dårlig venn», «en god venn» og «en kjempegod venn». Trappen kan brukes i ulike situasjoner der dere snakker om hvordan en venn skal være, hvordan man skal behandle andre, og når dere diskuterer verdiskpørsmål. Gjennom dette får elevene sette egne ord på hva som kjennetegner en god og en dårlig venn.

LEKEGRUPPER

Del inn elevene i faste lekegrupper et par ganger i uka. Slik får nye elever, barn som ofte er alene eller som bare vil leke med bestevennen sin, mulighet til å bli bedre kjent med hverandre.